NORRBOTTENS KOMMUNER

2020-05-19

Till
Näringsminister
Ibrahim Baylan
Landsbygdsminister
Jennie Nilsson
Finansminister
Magdalena Andersson

Besöksnäringen i Norrbotten hotas att slås ut!

Förbundet Norrbottens Kommuner är en intresseorganisation som ägs av de fjorton kommunerna i Norrbotten och företräder kommunerna i gemensamma strategiska utvecklingsfrågor. Som ordförande för Norrbottens Kommuner vill jag uppmärksamma regeringen på den stora oro vi kommunpolitiker i Norrbotten känner gällande det mycket allvarliga läget inom besöksnäringen inför sommaren. Vi är oroade för massiva konkurser i branschen, en bransch som vanligtvis går som tåget och som är viktig både för centralorter och landsbygd, om inte riktade åtgärder snabbt sätts in.

Besöksnäringen i Norrbotten är en mycket kraftigt växande näring och utgör en basnäring för samtliga kommuner med stor betydelse. Med detta följer nyetableringar, ökat företagande, ökad sysselsättning och fler skatteintäkter. Exempelvis är naturturismen en stor resurs som skapar många arbetstillfällen främst på landsbygden med hållbara unika produkter samt som även bidrar till biologisk mångfald och nytta ur ett klimatperspektiv. Nya besöksmål som fått stor uppmärksamhet internationellt är Icehotel, Treehotel och nu även Arctic Bath.

Det har hänt oerhört mycket de senaste tio åren när det gäller besöksnäringen i Norrbotten. Som en av de enda regionerna var vi på väg att uppnå det nationella målet att år 2020 ha fördubblat besöksnäringens omsättning på tio år. År 2018 omsatte Swedish Lapland 7,1 miljarder enligt TEM (Turistekonomisk modell) och SCB samt sysselsatte över 4 200 personer.

Norrbottens Kommuner har nära haft dialog med turistorganisationen Swedish Lapland Visitors Board och de har samma bild av det allvarliga läget. Coronakrisen har slagit stenhårt mot hela besöksnäringen och läget är akut. Hotellen och konferensanläggningarna står tomma, restaurangernas intäkter har störtdykt och det råder stor oro inför sommaren också på campingar och stugbyar. Vi riskerar nu en aldrig tidigare skådad konkursvåg med massarbetslöshet och att stora delar av företagen kommer att försvinna. Detta trots snabba och kraftiga nedskärningar från företagen och befintliga krisstöd.

Samtliga län i Sverige är hårt drabbade och all konsumtion från utländska gäster, det som kallas turismexport, har fallit bort. I relation till befolkningsstorlek drabbas Norrbotten extra hårt då vi har högre grad internationella gäster, sämre tillgänglighet

gällande tågtrafiken samt stängd gräns mot Norge. På flera av länets campingar står de norska sommargästerna för över 90 procent av beläggningen och då är det enkelt att förstå att det skulle innebära mer eller mindre en katastrof om de uteblir i sommar.

Generellt i länet ser vi en tydlig förändring med ökat antal varsel och konkurser inom besöksnäringen. Norrbotten avviker mot övriga Sverige gällande varslade i länet inom hotell och restaurang som står för 90 procent. Därtill finns mycket timanställd personal som är de första att förlora arbetet och inte syns i varselstatistiken, men dyker upp i arbetslöshetsstatistiken. En annan allvarlig konsekvens är att krisen slår mot många unga människor som arbetar i branschen, men även utlandsfödda är överrepresenterade. Risken är att sårbara grupper som står utanför arbetsmarknaden kommer bli än större. I förlängningen får det konsekvenser på folkhälsan, men kan även bidra till större klyftor i samhället.

Besöksnäringen i Norrbotten består av många små företag, flera av dem på landsbygden, och det gör att de är svårt för dem att ha en röst i det här läget när även många medelstora och stora bolag drabbas. De små företagen har inte kunnat tillgodogöra sig de olika åtgärdspaketen som har presenterats av regeringen. De medelstora och stora företagen har större möjligheter att minska kostnader dels genom egna åtgärder, dels med hjälp av de åtgärder (nödlån och omställningsstöd) som regeringen presenterat. De hyressubventioner som presenterats går även vår besöksnäring förbi, då de flesta företag utanför våra storstadsområden äger sina egna anläggningar. Därför är behovet av åtgärder som riktar sig till de mindre företagen utanför våra storstadsområden mycket akut. Vi ser även att flera banker lånar ut enligt samma principer som tidigare och trots kapitaltillskott inte är villiga att ta någon risk för att bistå besöksnäringsföretag som går mot en lika ljus framtid som tidigare så snart den nuvarande situationen är över. Vidare är omställningsstöd baserat på tidigare årsomsättning i mars och april bra för företag med vinter som huvudsaklig säsong, dock ej för de med sommar som huvudsaklig säsong.

Nästa slag mot möjligheter till visst turistande inom länet var när Folkhälsomyndigheten och statsministern presenterade, den så kallade "tvåtimmarsregeln", en rekommendation om 1–2 timmars reseavstånd hemifrån som beskrevs som "ungefärligt" när bil används som transportmedel, för att säkerställa att regionerna runt i landet inte belastas onödigt hårt. Norrbottens Kommuner har all respekt för rekommendationer från Folkhälsomyndigheten och regeringen för att minimera smittspridning och värna medborgarnas hälsa. Däremot menar vi att för göra det bästa av den allvarliga situationer måste det finnas olika rekommendationer utifrån regionala förutsättningar gällande befolkningstäthet och långa avstånd.

För att kunna erbjuda invånare i Norrbotten möjligheter till att semestra inom länet måste tvåtimmarsregeln vara mer flexibel. Alla som rest i Norrbotten vet att två timmar i bil här uppe är långt ifrån samma sak som två timmar i bil i Mälardalen. EU-kommissionen öppnar upp en roadmap för ett coronasäkrat turistande i sommar, en roadmap som även Sverige bör följa. Det är även viktigt att balansera bilden av situationen i Sverige, då en allt för mörk bild riskerar att skrämma potentiella besökare från grannländerna trots att vi i Sverige har ett bra förhållningssätt till hur vi hanterar Coronaviruset.

Vår besöksnäring är en framgångssaga, en landsbygdsmotor och en hållbar basindustri och vi är övertygade om att den kommer fortsätta bidra enormt till Norrbottens och Sveriges välmående även efter krisen. Den krassa sanningen är dock att besöksnäringen i mångt och mycket, om de norska besökarna uteblir, står och faller med sommarens möjligheter att turista i vårt eget land. När rekommendationer inför sommaren nu görs

behöver företagen och de tusentals jobb i Norrbotten som är på väg att riskeras vägas in.

Norrbotten Kommuners menar att fokus bör riktas mot att i stället för att ha tidsbegränsningar i resandet så bör fokus riktas på tydligare riktlinjer och rekommendationer, så att gästen kan resa och spendera sin semester på ett säkert sätt inom landets gränser. Våra företag är redo att göra de justeringar som krävs för att en semester i Sverige ska vara trygg och säker, även mer än två timmar bort. Vidare ser vi gärna, om det bedöms realistiskt utifrån situationen, att regeringen i dialog med regeringen i Norge kan finna en överenskommelse om tillåtelse av norska turister att besöka länet.

Situationen är allvarlig och utan snabba och kraftfulla åtgärder direkt riktade till besöksnäringen står vi inför risken att stora delar av besöksnäringen i Norrbotten slås ut. Jag föreslå att vi har ett samtal kring situationen för besöksnäringen när helst ni har möjlighet.

Claes Nordmark
Ordförande i Norrbottens Kommuner